

- א. חטא בני אהרן
- מה היה חטא בני אהרן, אשר עברו נחתינו מיתח לפי ספרא, רש"י, רשב"ם (א-ב) באור.
 - בעקבות איזו מדעות הספרא הולך הרשב"ם ובעקבות איזו מהם הבאור?
- ספרא (י"ז)** באותה דעה קפצה פורענות של נדב ואביהוא. וי"א מסיני נטלו את חלהם. כיון שראו את מה ואהרן שהיו מהלכים תחילה וחס באים אחריהם וכל ישראל אחריהם, אמר לו נדב לאביהוא: עוד שני זקנים מחים ואנו ננהג את הקהל, אמר הקהל: מי קובר את מי? הן קוברים אחס ויהיו הם מנהיגים את הקהל. --- ד"א: כיון שראו בני אהרן שקברו כל הקרבנות ונטעו כל המעשים ולא ירדה סכינה לישראל, אמר לו נדב לאביהוא: וכי יס' לך ארסו שמבטל תבטיל בלא אס? מיד נטלו את זרה והכניסו לבית קדש הקדשים שנא': ויקחו שני בני אהרן וכו'.... - ויקחו שני בני אהרן: אף הם בשמחתם כיון שראו את חידושה, עמדו להוסיף אהבה על אהבה ויקחו וכו'.
- באור (ר')** נפחלי הרץ ויזל): נדב ואביהוא גדולי עולם היו ותחילה להם לעבר בזדון את פי ה', אבל מרב שמחה נחערבבה דעתם לכנס לפנים להקטיר קטרת סמים דקה ולא נצטוו מפ' שמחה, אלא מדעתם עשו, וזהו אשר לא צוה אותם, אבל האס' הנטלו היה מזבח החיצון כמספטו בכל יום או מן חכירות וכמו שאמרנו ואין "אס' זרה" הנאמר כאן - אס' ממס, אלא כמו "אס'ה ריח נחת", הענינו מאכל אס', כאלו אמר מתנת אס' זרה טלא נצטוו עליה, טמן "אס'י ה'" הנפרד - אס', כמו "קן" מן "קני". לא שעברו על לאו "ואל יבוא בכל עת אל הקדש" (ט"ז א) שעדיין לא הוזכרו עליו.... ולא על אחת מן האזהרות המפורשות, אבל היה ראוי לקדושי עליון להיות צנועים כאמרו (מיכה ו') "והצנע לכת עם אלוך" ולבלתי הביא מחן אס' מרעה עצמם, אבל המה עברו גבול המוסר והצניעות ובעבור גדולתם נחשב להם עון ומחור.... סגברה עליהן אהבה המקום ב"ה ועשו מה שעשו....
- (הערה: הפסוקים המובאים ברשב"ם הם, שמוח יס' ה' ועיין רשב"ם ספ' טומעים יז' ג-ד).
- בעל צידה לדרך (פירוש על רש"י על החזרה) מקשה על דברי רש"י ונ"ל: כל המפרשים הקשו, למה הוצרכו חז"ל לכת טעם וסיבה למיתתם, זה אומר בכה וזה אומר בכה, הלא פקרא שלא מכתיבם ואחר בהדיא הטעם כאן ובריש פרשת אחרי מות (ולקרא ט"ז א) ובמדת פניהם (במדבר כ"ו ס"א) "בהקריבם אס' זרה" גם האברבנאל מקשה על דברי ר' ישמעאל המובאים בסוף דברי רש"י: ...הלא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, ואם עדיין לא-הזהיר על היין ועל הסכר, למה ימותה בני אהרן עליו?
- התוכל להסיר הקושיה הללו בדרך הפסוק?
- ג. הוא דבר ה'. ראב"ע, רמב"ן, עקדת יצחק.
- מה השאלה ומה ההבדל בין ארבע החשובות הנתנות?
 - מהי ראיה הרמב"ן מבראשית כ"ד נ"א ומה יס' לסעוד נגד ראיה זו?
- ואלה דברי ר' יצחק עראמה בעל עקדת יצחק: וברוך הוא דין אמת טופס צדק אשר משפטי וגזרותיו הן חנה היו דברי חוכמה וקולות גערה בלב כל העם להחריט ולתבטלם ביראה ורעד, לאמור: הן בקדושי לא נשא פנים ואין נעמר אנחנו, והוא מה שאמר לאהרן: הוא אשר דבר ה' וכו'.... הפירוש הנכון הוא מה שאמרנו, כי המעשה הנורא הזה בעצמו הוא הרפור האלוף, אשר בו ידבר אל עמו ואל סידיו.
- ג. בקרובי הקדש. באר את היעיון הכלול במלים אלה לפי רש"י ד"ה בקרובי ד"ה ועל פני כל העט; ולטעם מה מביא ראב"ע את עמוס ג' ב"ב?
 - ראב"ע " הוא אשר דבר ה' " ויאמר משה אל אהרן ובמה טונה הוא משאר המפרשים?
- באור:** ולדעתי נחם משה את אהרן, שלא יצטער לחטב שהיו בניו חלילה חוטאים בסתר, ועל כן בנהו אס' ה', אלא מקרובי ה' היו, מן הקדושים אשר בארץ ובעבור גדולתם נצטוו, כי כן דרכו של הקב"ה לקדש בקרובים אליו.... כי דקדק עמהם מאד על חטא שחטאו מחוץ בעגוץ אהבה, למען דעה כי ה' קדוש וטהור על מחשבת בני אדם, סמדרך הצדה לחוס על קרוביו ונושא להם פנים מאהבתו אותם וה' נזהג להפך, וכן קויה משה ולאחר שבעבור חטא אחד שחטאו במי מריבה (שמקנאם על כבוד המקום באו אליו) נקנסה עליהם מיתה ונא' גם טעם: "ויקדש בס"....
- ג' וידם אהרן. מה בין רש"י, רמב"ן, אברבנאל, באור ומי מהם המתאים ביותר להסמך הענין? אברבנאל: טנחפך לבו והיה כאבן דומם ולא נדא קולו בבכי ובמספר כאב על בניו, גם לא קבל תנחומים ממטה, כי לא נותרה בו נשמה והדבור אין בו.
- באור:** אבל הוא ענין סבלנות ודממה הנפש, שלא תחשב מחשבות יגוץ וחרהורי צער, כמו "דס לה" והתחולל לו, אל ונתחר במצליח דרכו" (תהלים ל"ז) כלומר שחשקו נפשו ממחומה הקנאה והכעס ברשעים מצליחים דרכם, וכן יסב בדד וידם (איכה ג) וכן אהרן טקט לבו מהצער ודבקה נפשו בה' המתקדש בקדושו.